

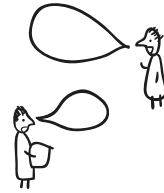
2 363 VASTAUSTA
KUNTAKYSELYYN.

TÄSSÄ
TULOKSET.

KÄÄNNÄ PUHE KASVUUN.

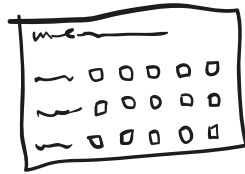
#MDIkuntakysely

Suomessa on tehty kuntauudistusta viime vuosina. Päähuomio on kiinnittynyt – kuten pitääkin, erityisesti palveluihin. On kuitenkin harmittavaa, että **kuntien kehittäminen ja kasvu on jäänyt keskustelussa jalkoihin**. Rakenteista puhuminen on lyönyt kehittämiselle lukkojarrutuksen päälle.

Lukon avaamiseksi ja keskustelun käynnistämiseksi MDI lähetti syyskuussa kyselyn kuntien kasvuun ja kehittämiseen liittyen *lähes 10 000 kuntien luottamushenkilölle ja johtavalle viranhaltijalle*.

Työ on MDI:n oma panos kansalliseen keskusteluun.

Kysely lähti yhteensä **9 826** vastaajalle.

8 101 kunnanvaltuutetulle **276** kunnasta

1 725 johtavalle viranhaltijalle **303** kunnasta

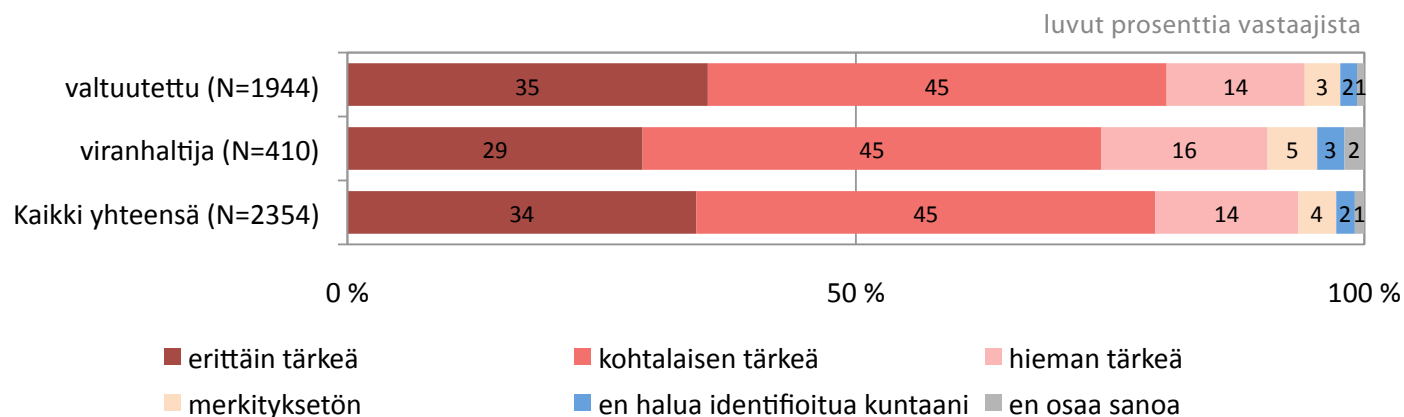
Kyselyyn vastasi **2 363** vastaajaa **288** kunnasta

Vastausprosentti on **24 %**

Identiteetti

4/5

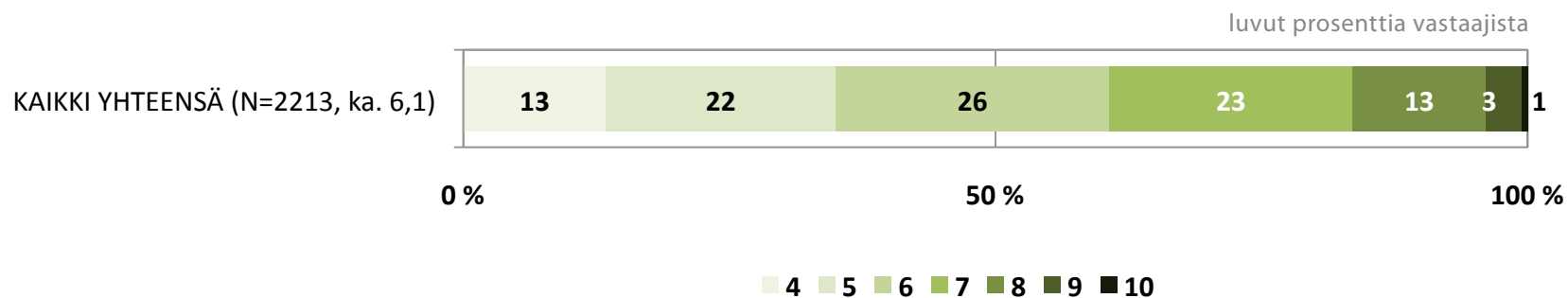
vastaajista pitää kuntaa identiteettinsä kannalta erittäin tai kohtalaisen tärkeänä.

Arvosana kansalliselle kuntauudistukselle

6+

Kokonaiskouluarvosana kansalliselle kuntauudistukselle kasvun ja kehittämisen näkökulmasta.

Positiivisimmat arviot:

- Keskuskaupungeissa
- Kunnanvaltuutetuilta (suhteessa viranhaltijoihin)
- Kokoomus, SDP, KD, vihreät, vasemmisto ja sitoutumattomat

Kriittisimmät arviot:

- Kehyksen ja maaseutumaisissa kunnissa
- Viranhaltijoilta (suhteessa valtuutettuihin)
- Keskusta, RKP ja perussuomalaiset

Arvosana oman alueen kehittämiselle

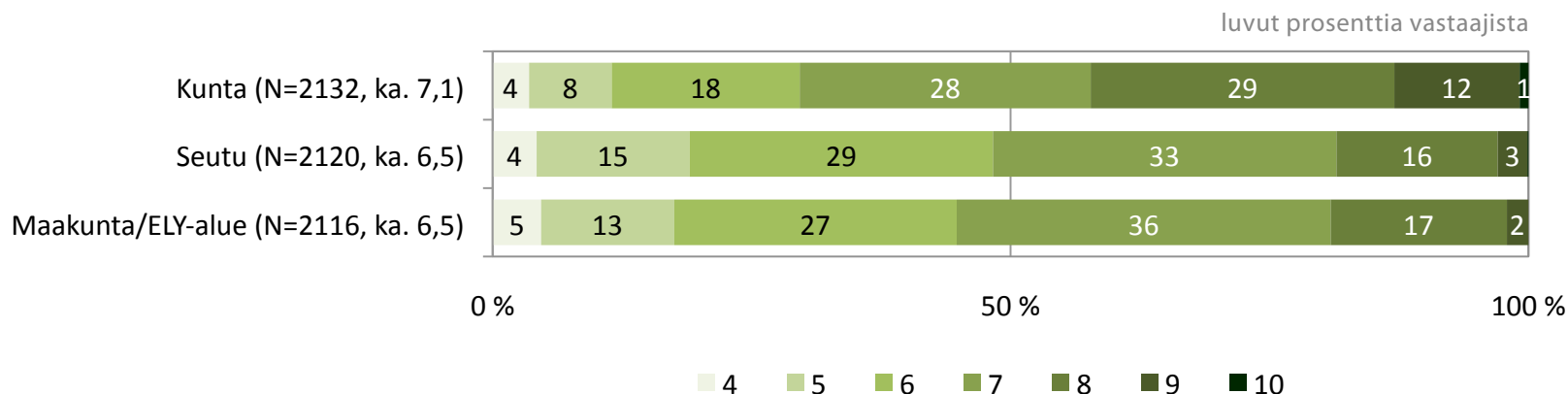

**Koulu-
arvosana**

7,1
**oman
kunnan**

6,5
seudun

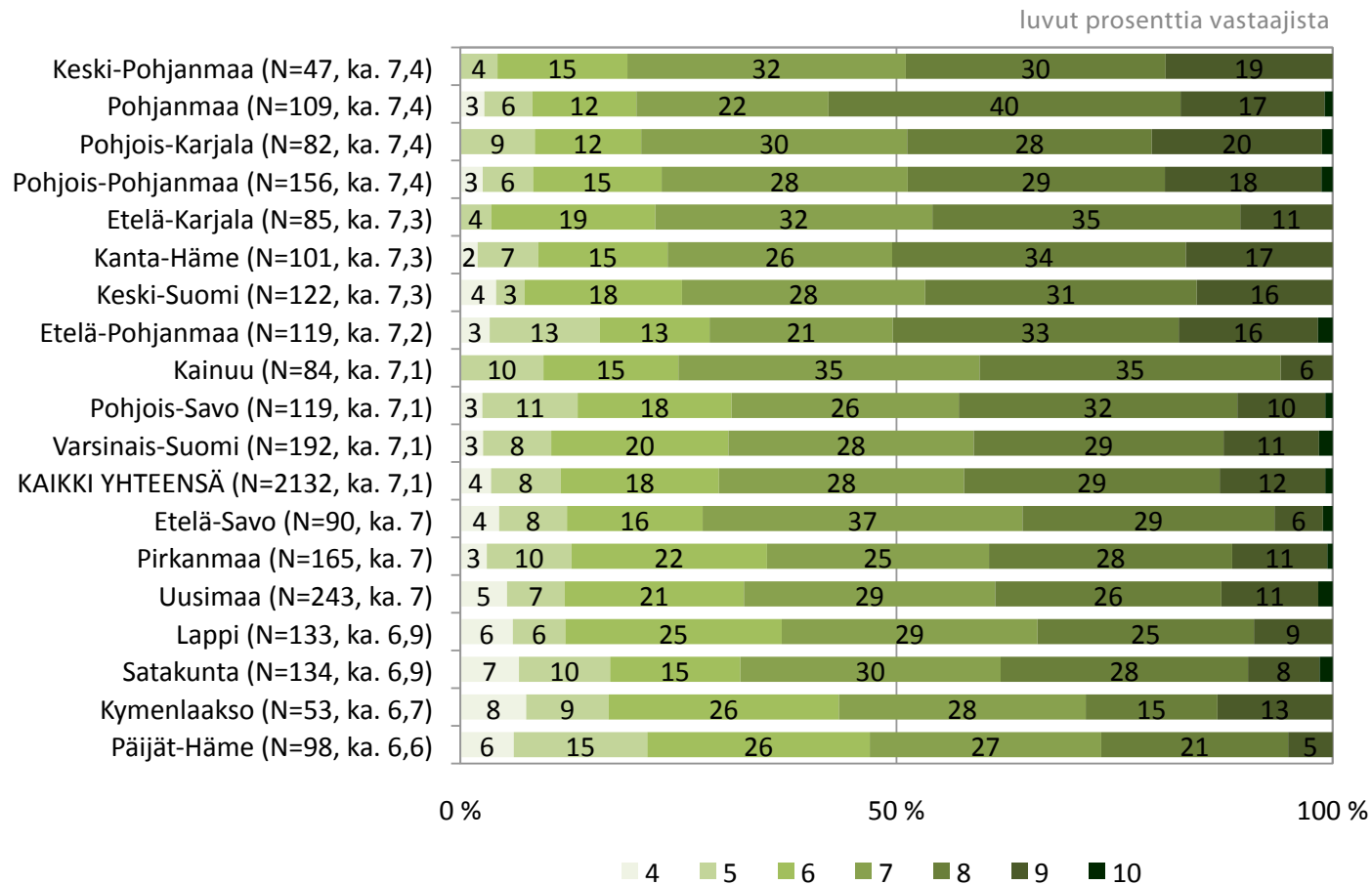
6,5
**maakunnan /
ELY-alueen
kehittämiseksi**

- Viranhaltijat ovat tyytyväisempiä oman kunnan kehittämiseen kuin kunnanvaltuutetut.
- Keskuskaupunkien ja kehyskuntien vastaajat ovat tyytyväisempiä kuin maaseudun vastaajat.
- Puolueittain tyytyväisimpiä ovat kristillisdemokraattien ja RKP:n edustajat, puolivälissä keskustan ja vihreiden edustajat ja loput puolueet kriittisempiä. Perussuomalaisten edustajat kaikkein kriittisimpiä.

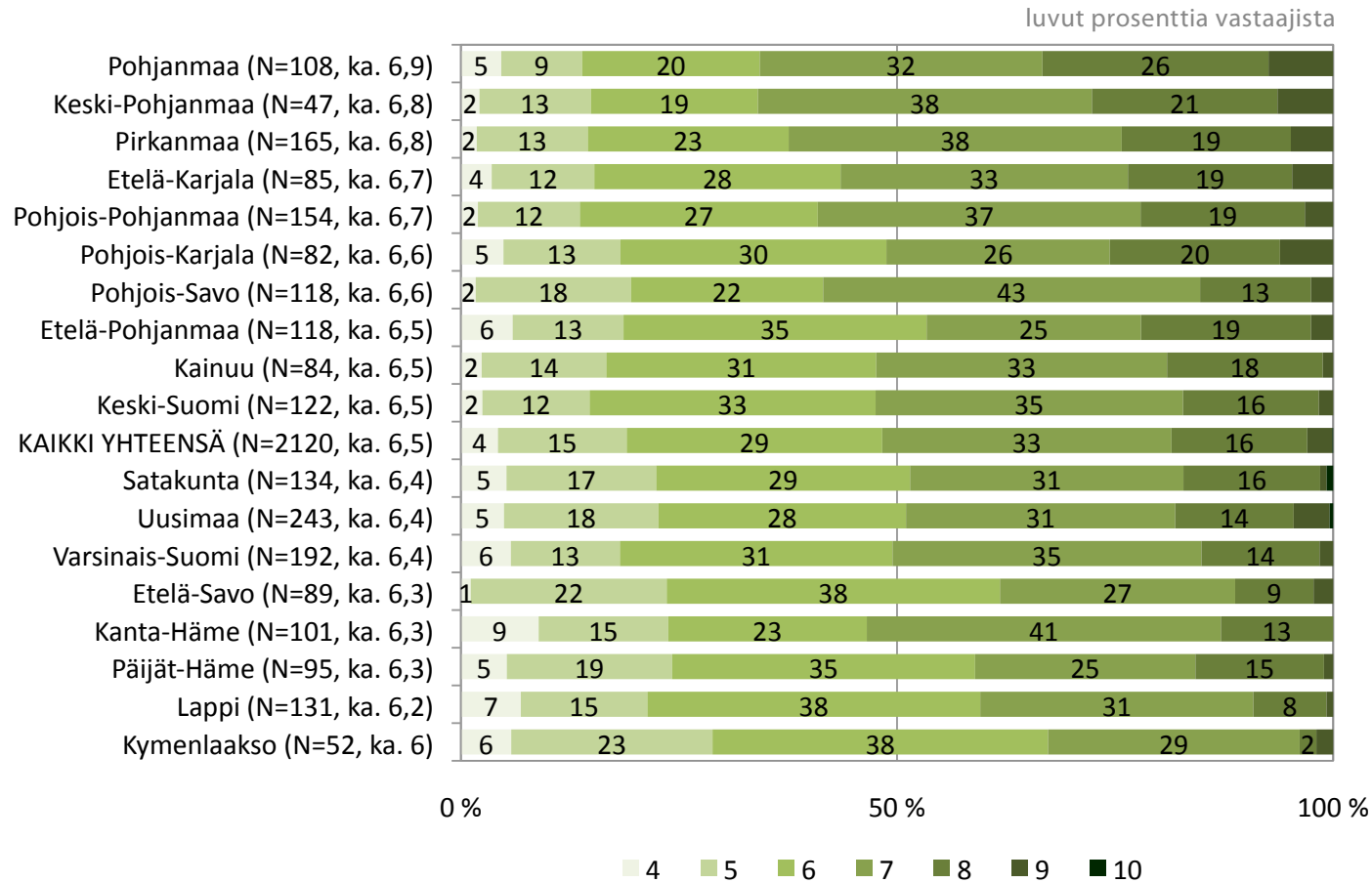
7,1

kokonaiskouluarvosana *kunnan* kasvu- ja kehittämispolitiikalle.

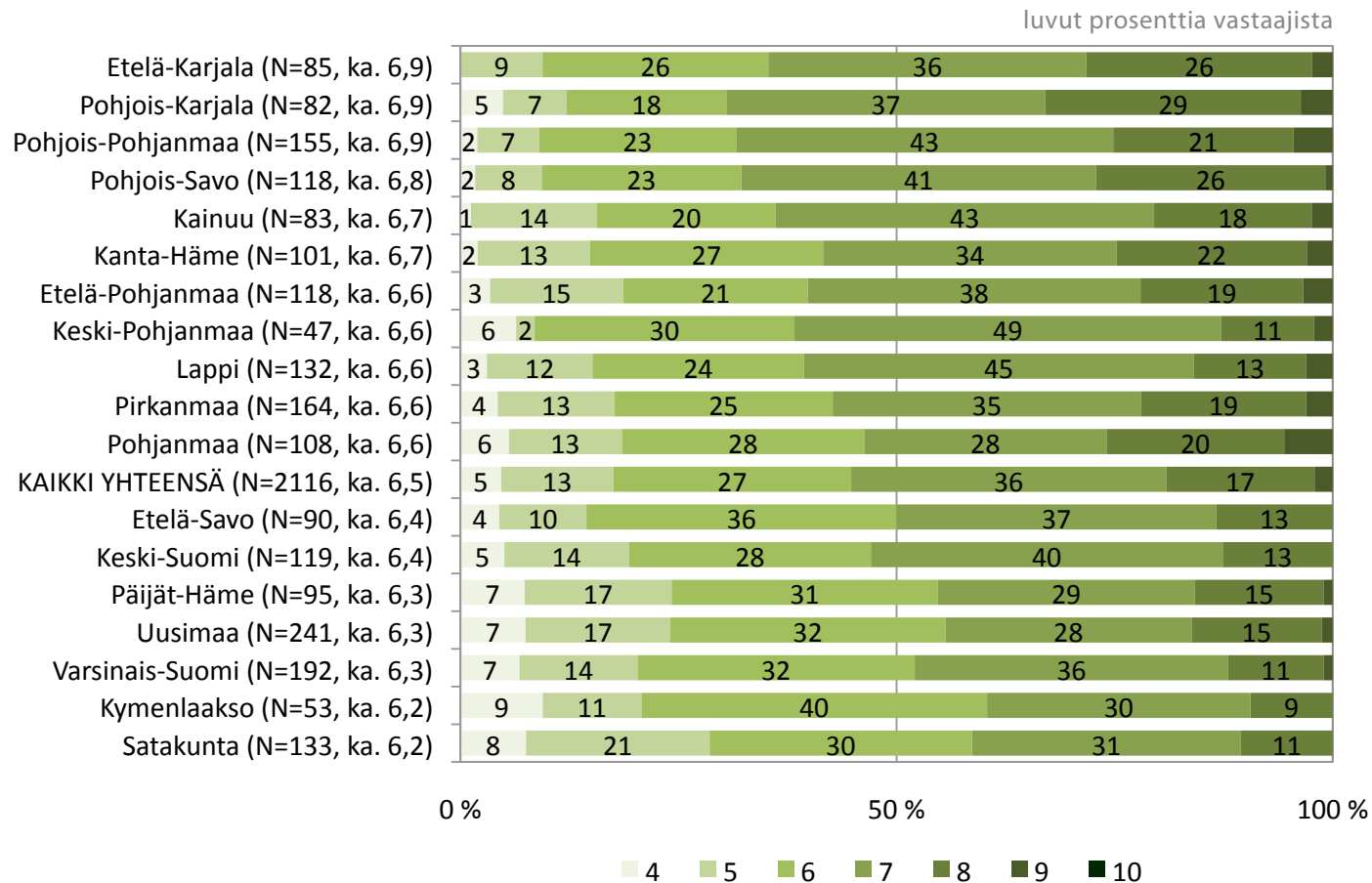
6,5

kokonaiskouluarvosana *kuntien yhteiselle eli seudun kasvu- ja kehittämispolitiikalle.*

6,5

kokonaiskouluarvosana *maakunnan ja ELY-alueen* kasvu- ja kehittämiss politiikalle.

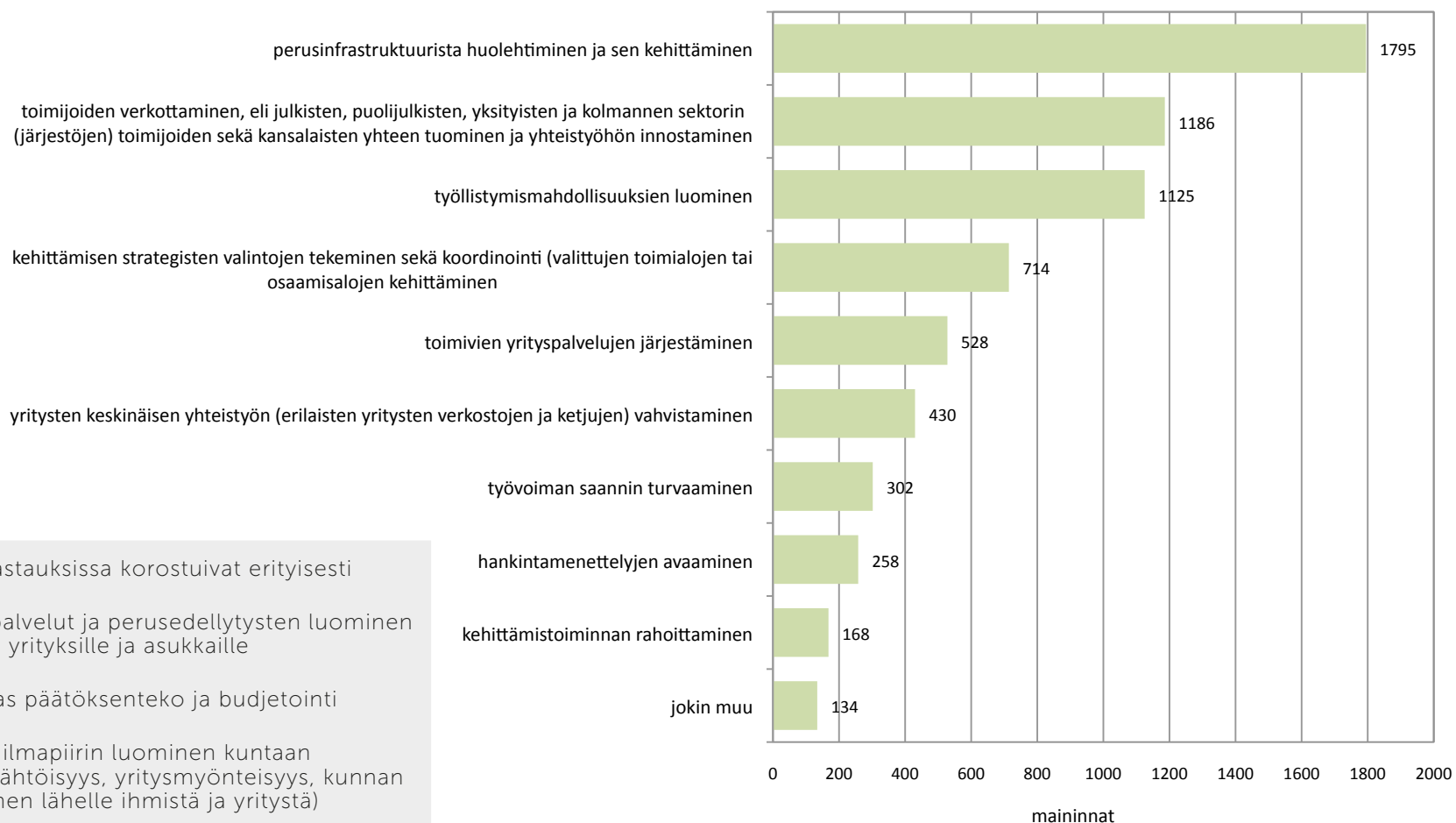

Kunnan tärkeimmät tehtävät kasvun ja kehittämisen näkökulmasta

Perusinfrastruktuurista huolehtiminen mielletään tärkeimmäksi kasvun ja kehittämisen näkökulmasta. Toisekseen kunnan tulee harjoittaa aktiivista kasvu- ja kehittämiss politiikkaa verkottamalla toimijoita keskenään ja innostamalla kehittämiseen.

- Selkeimpiä eroja mielipiteissä on virkamiesten ja valtuutettujen välillä sekä puolueiden välillä.
- Valtuutetut nostavat tärkeimpiin tehtäviin viranhaltioita useammin hankintamenettelyjen avaamisen ja työllisyysmahdollisuuksien luomisen. Viranhaltijat taas suosivat kehittämisen strategisten valintojen tekemistä sekä koordinointia.
- Puolueittain ryhmiteltynä kokoomus ja vihreät ovat usein samoilla linjoilla ja poikkeavat SDP:n & vasemmistoliiton mielipiteistä:
  - Kokoomus ja vihreät preferoivat toimijoiden verkottamista, hankintamenettelyjen avaamista ja kehittämisen strategisten valintojen tekemistä
  - SDP & vasemmisto suosivat taas vahvemmin työllistämismahdollisuuksia
  - Kokoomus ja keskusta suosivat toimivien yrityspalvelujen järjestämistä enemmän kuin muut

Kunnan tärkeimmät tehtävät kasvun ja kehittämisen näkökulmasta ovat (valitse kolme tärkeintä) N=2260

Muissa vastauksissa korostuivat erityisesti

1. Peruspalvelut ja perusedellytysten luominen alueen yrityksille ja asukkaille
2. Tehokas päätöksenteko ja budjetointi
3. Hyvän ilmapiirin luominen kuntaan (ihmislähtöisyys, yritysmuotoisuus, kunnan tuominen lähelle ihmistä ja yritystä)

Kasvu- ja kehitysnäkymät

1/3

vastaajista uskoo kuntansa **kasvu ja kehitysnäkymien** tulevan paremmiksi seuraavan *puolen vuoden* kuluessa.

2/3

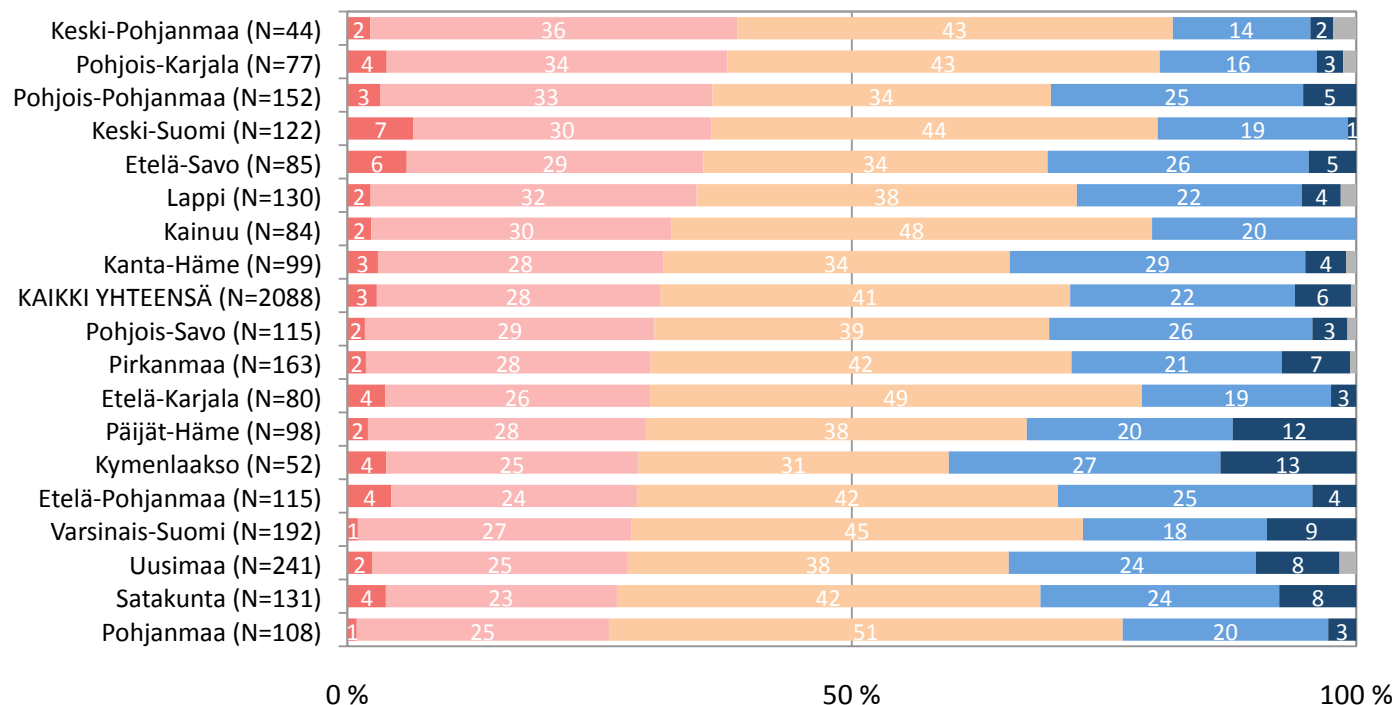
vastaajista uskoo kuntansa **kasvu ja kehitysnäkymien** tulevan paremmiksi seuraavien *3-5 vuoden* kuluessa

- Keskuskaupunkien viranhaltijat näkevät kasvunäkymät muita vastaajaryhmiä positiivisempina.
- Puolueista keskustan, RKP:n, kristillisdemokraattien edustajat näkevät kasvunäkymät muita puolueita positiivisempina.

1/3

vastaajista uskoo kuntansa **kasvu ja kehitysnäkymien** tulevan paremmiksi seuraavan *puolen vuoden* kuluessa.

luvut prosenttia vastaajista

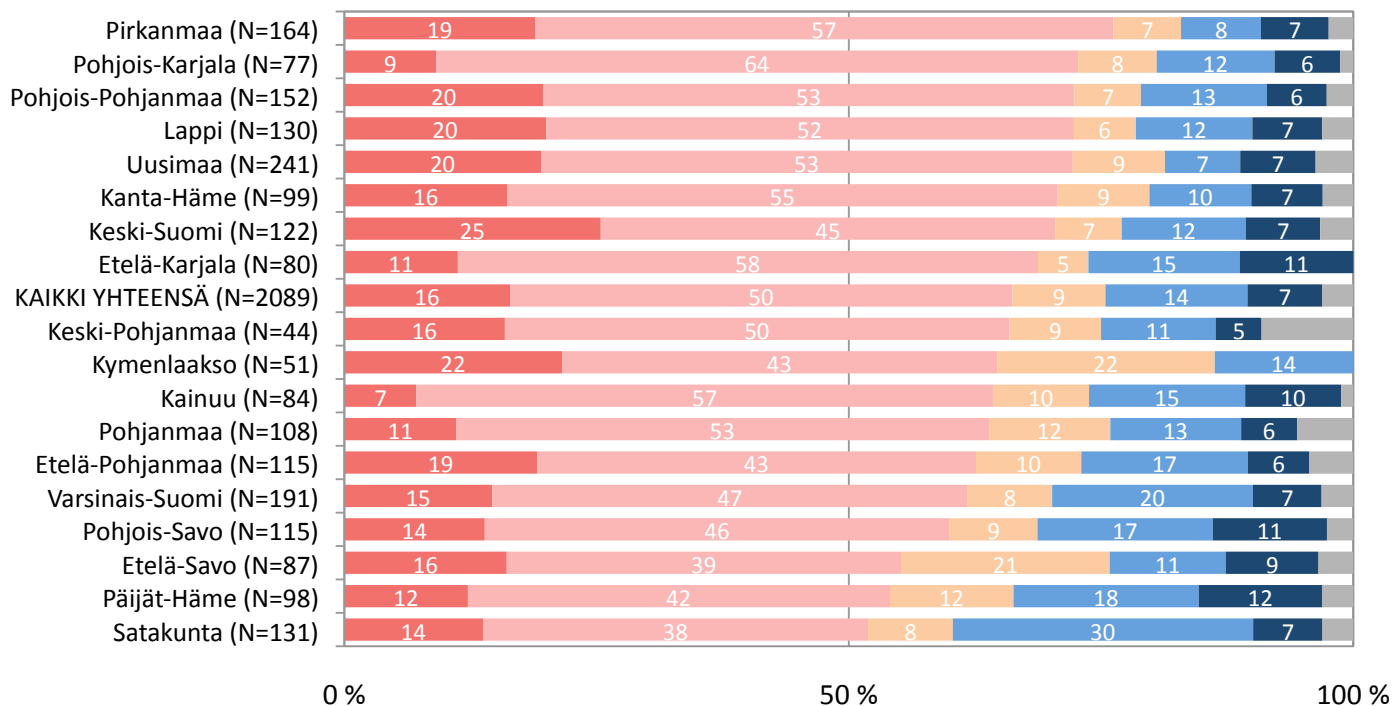

■ nykyistä huomattavasti paremmat
 ■ nykyistä hieman paremmat
 ■ ennallaan
■ nykyistä hieman heikkomat
 ■ nykyistä huomattavasti heikkomat
 ■ en osaa sanoa

2/3

vastaajista uskoo kuntansa **kasvu ja kehitysnäkymien** tulevan paremmiksi seuraavien **3-5 vuoden** kuluessa.

luvut prosenttia vastaajista

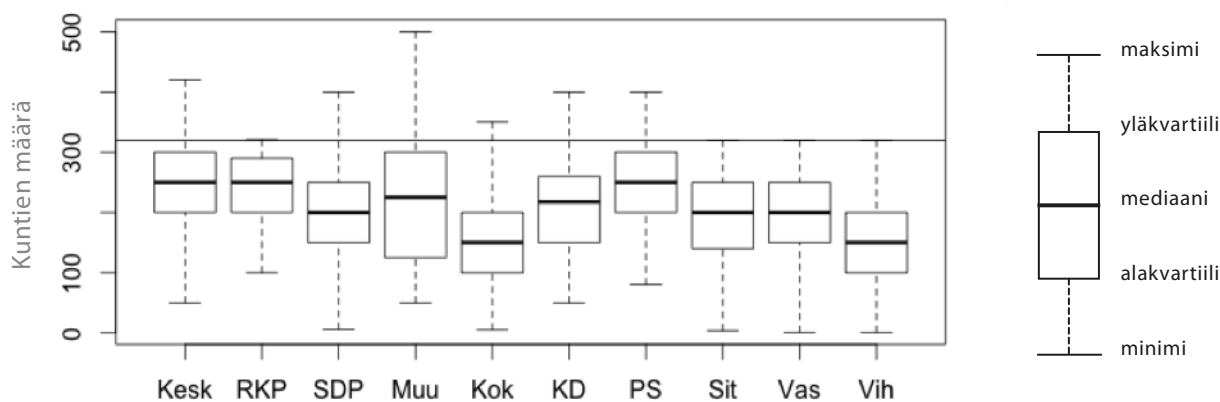

■ nykyistä huomattavasti paremmat
 ■ nykyistä hieman paremmat
 ■ ennallaan
■ nykyistä hieman heikkomat
 ■ nykyistä huomattavasti heikkomat
 ■ en osaa sanoa

Kuntien lukumäärä Suomessa vuonna 2030

200

kuntaa tavoitteena Suomeen vuonna 2030. Vastausten keskihajonta on 82. Suurimmillaan vastaukset haarukoituvat 350–500 väliin ja pienimmillään 20–50 väliin.

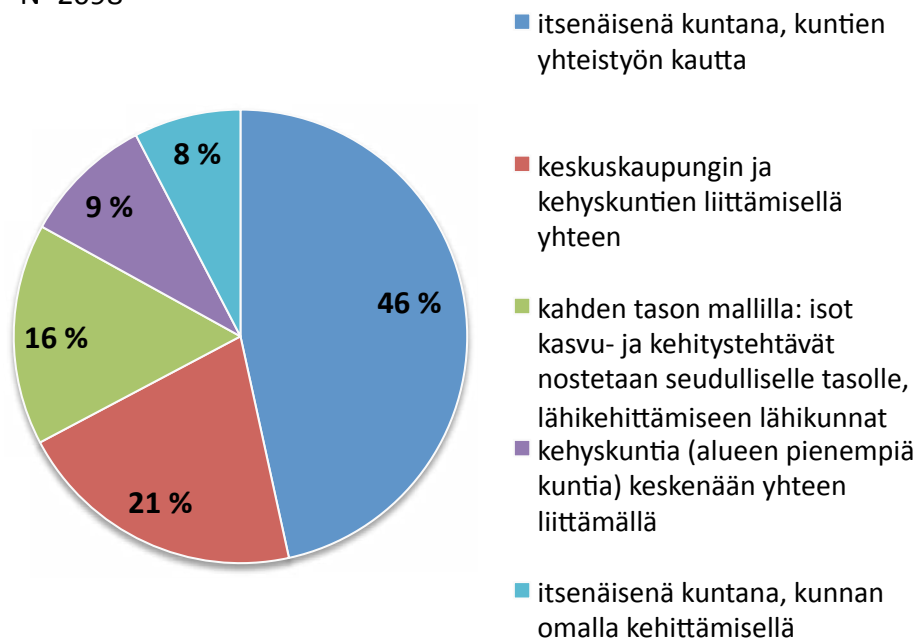
- Puolueista pienintä kuntien lukumäärää tavoittelevat kokoomuksen, vihreiden, SDP:n ja vasemmistoliiton edustajat sekä sitoutumattomat.
- Pientä kuntien lukumäärää toivovat keskuskaupunkien viranhaltijat kun taas kehyskuntien ja maaseudun valtuutetut toivovat suurta kuntajoukkoa.

Kasvupolitiikka ja kehittäminen tulevaisuudessa

Lähes puolet vastaajista kannattaa kehittämisen jatkamista ensisijaisesti kuntien yhteistyöllä, itsenäisenä kuntana

Kasvupolitiikkaa ja kehittämistä pitää mielestäni jatkossa ensisijaisesti toteuttaa...

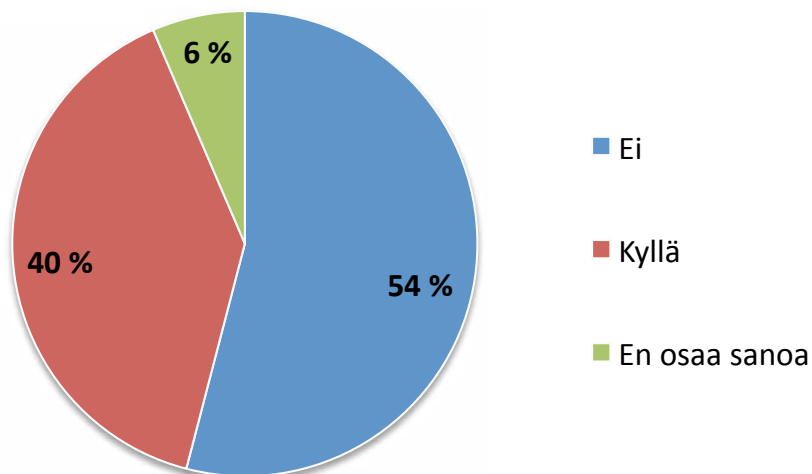
N=2098

- **Valtuutettujen** mielestä kasvua ja kehittämistä pitäisi toteuttaa jatkossa itsenäisenä kuntana, kuntien yhteistyön kautta. **Viranhaltijat** kannattavat valtuutettuja enemmän keskuskaupungin ja kehyskuntien liittämistä yhteen tai kahden tason mallia: isot kasvu- ja kehitystehtävät nostetaan seudulliselle tasolle, lähikehittämiseen lähikunnat.
- **Keskuskaupungeissa** kannatetaan huomattavasti enemmän keskuskaupungin ja kehyskuntien liittämistä yhteen kuin kehyskunnissa tai maaseudulla. **Kehyskunnissa** ja **maaseudulla** kasvua ja kehittämistä pitäisi toteuttaa jatkossa itsenäisenä kuntana, kuntien yhteistyön kautta
- Keskustan ja perussuomalaisten edustajat kannattavat kasvun ja kehittämisen toteuttamista jatkossa itsenäisenä kuntana, kuntien yhteistyön kautta. Kokoomuksen, vihreiden ja sosiaalidemokraattien edustajat kannattavat muita puolueita enemmän keskuskaupungin ja kehyskuntien liittämistä yhteen.

Yli puolet vastaajista ei kannata kuntaliitosta naapurikuntien kanssa.

Pitäisikö siis mielestäsi kuntasi liittyä naapurikunnan tai -kuntien kanssa yhteen?
N=2122

- Viranhaltijat suhtautuvat kuntaliitoksiin omalla alueella valtuutettuja positiivisemmin.
- Samalla tavalla keskuskaupungeissa suhtaudutaan positiivisemmin kuin kehyskunnissa tai maaseudulla.
- Puoleista Keskustan ja Perussuomalaisten edustajat suhtautuvat muita puolueita negatiivisemmin kuntaliitoksiin. Vastaajista Kokoomuksen, kristillisdemokraattien ja vihreiden edustajat omaavat puolueen sisällä jossain määrin isommat erot kaupunkilaisten ja maaseudun välillä.

Kasvu- ja kehittämiss politiikan kärjet lähivuosina

Perusedellytysten kehittäminen.

Valtaosa vastaajista pitää kasvu- ja kehittämisspolitiikan kärkenä perusedellytysten kehittämistä, mikä tarkoittaa edellytysten luomista yritystoiminnalle, asumiselle ja työllistymiselle. Erityisesti vastaajat korostavat yritystoiminnan edellytysten kehittämistä, elinkeinoelämän aktivointia (aktiivista elinkeinopolitiikkaa) sekä kasvuyritysten tukemista. Lisäksi vahvana tässä yhteydessä nousee pitkäjänteinen ja kokonaisvaltainen MALPE-kehittäminen (maankäyttö, asuminen liikenne, palvelut ja elinkeinot). Siihen liittyen myös tehokas ja ketterä kaavoitus sekä lupaprosessien nopeuttaminen nostettiin esille. Kunnan houkuttelevuus ja tähän liittyen erityisesti kaupunki- ja taajamakeskusta-alueiden kehittäminen ovat tärkeitä panostusten kohteita. Erilaisten elämäntapojen mahdollisuuksien vahvistaminen ja huomiointi kehittämisessä tuli myös vastauksissa esille.

Kunnan strateginen kehittäminen yhteistyön ja yhteisen tahtotilan kautta.

Vastauksista nousee vahvasti myös seudullisen ajattelun ja yhteistyön korostaminen sekä yhteisen tahtotilan ja päämäärien etsiminen. Tarvitaan aitoa yhteistyötä, yhteishenkeä, luottamuksen rakentamista. Niukkoja resursseja ei tule hajottaa liikaa, vaan keskittyä muutamaan kehittämisen kärkeen omien vahvuuksien kautta. Jatkossa tulee keskittyä enemmän mahdollistavaan kasvu- ja kehittämisspolitiikkaan linnoittautumisen sijaan. Jatkossa tarvitaan selkeämpää johtajuutta.

Kysyimme mihin kunnassasi pitäisi keskittyä kasvu- ja kehittämisspolitiikassa tulevina vuosina. Saimme 1400 avointa vastausta.

Palvelutuotannon revoluutio.

Kunnan rakenteisiin toivotaan vahvaa uudistuksen tuulta.
Erityisesti palvelurakenteiden uudistaminen nähdään
tärkeänä.

Yhteisöllisyys ja avoimien ovien politiikka.

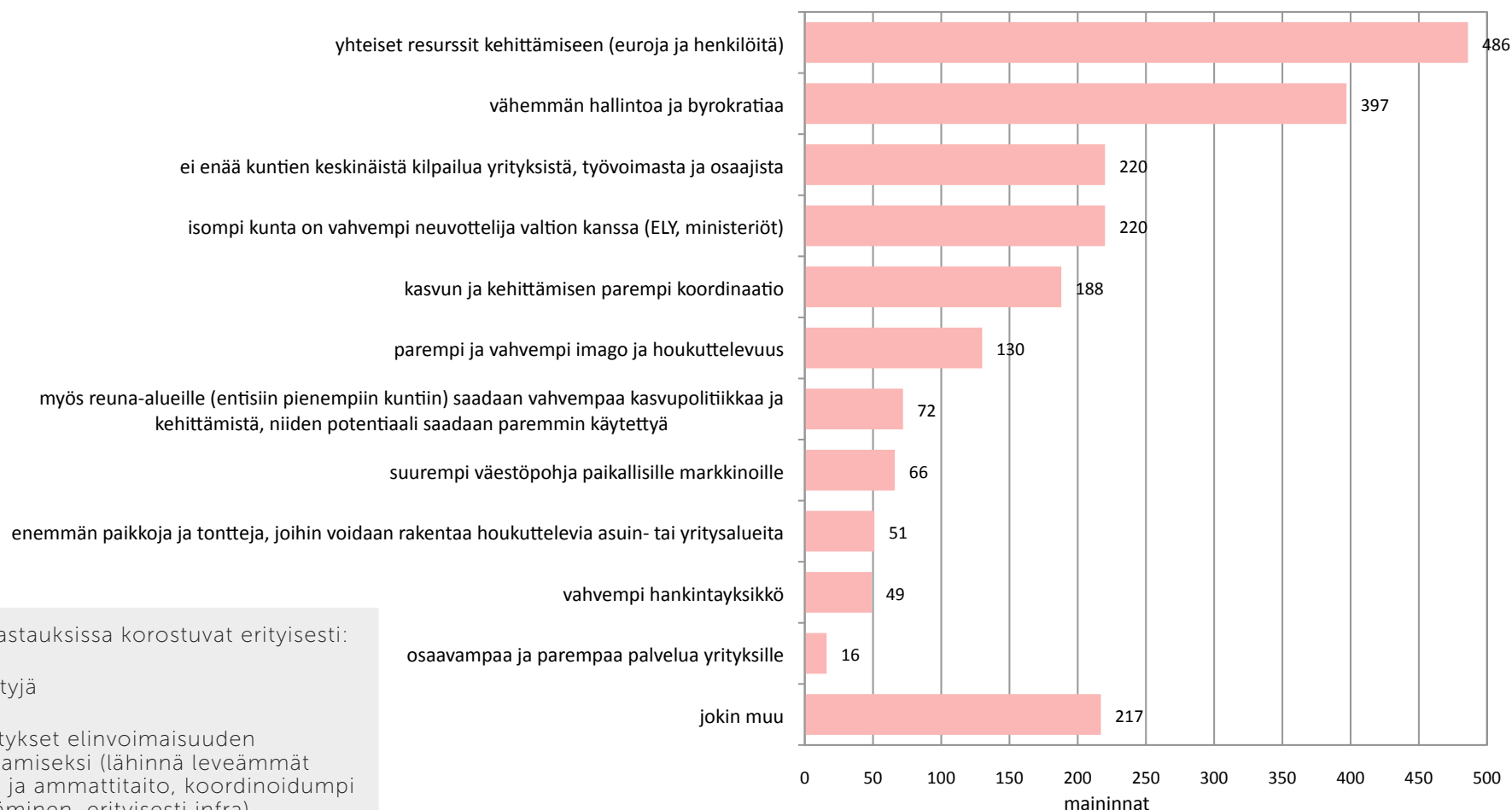
Kasvu- ja kehittämisspolitiikan kannalta tärkeänä nähdään myös yhteisöllisyyden vahvistaminen ja "avoimien ovien politiikka", mikä tarkoittaa kasvupolitiikan läpinäkyvyyttä ja avaamista uusille toimijoille, kuntalaisille. Lisäksi kaivataan asennemuutosta, rohkeaa yrittämisen ilmapiiriä ja positiivista tulevaisuudenuskoa.

Kuntaliitosten vaikutukset

Kysyimme vastaajilta, mikä on suurin oletettava hyöty kuntaliitoksesta kasvun ja kehittämisen näkökulmasta.

Yhteiset resurssit ja byrokratian väheneminen
ovat *kuntaliitosten* suurimmat oletettavat
hyödyt kasvun ja kehittämisen näkökulmasta.

Jos kunnat liittyvät alueellasi yhteen, mikä olisi mielestäsi suurin oletettava **hyöty** kuntaliitoksesta kasvun ja kehittämisen näkökulmasta (valitse tärkein)? N=2122

Muissa vastauksissa korostuvat erityisesti:

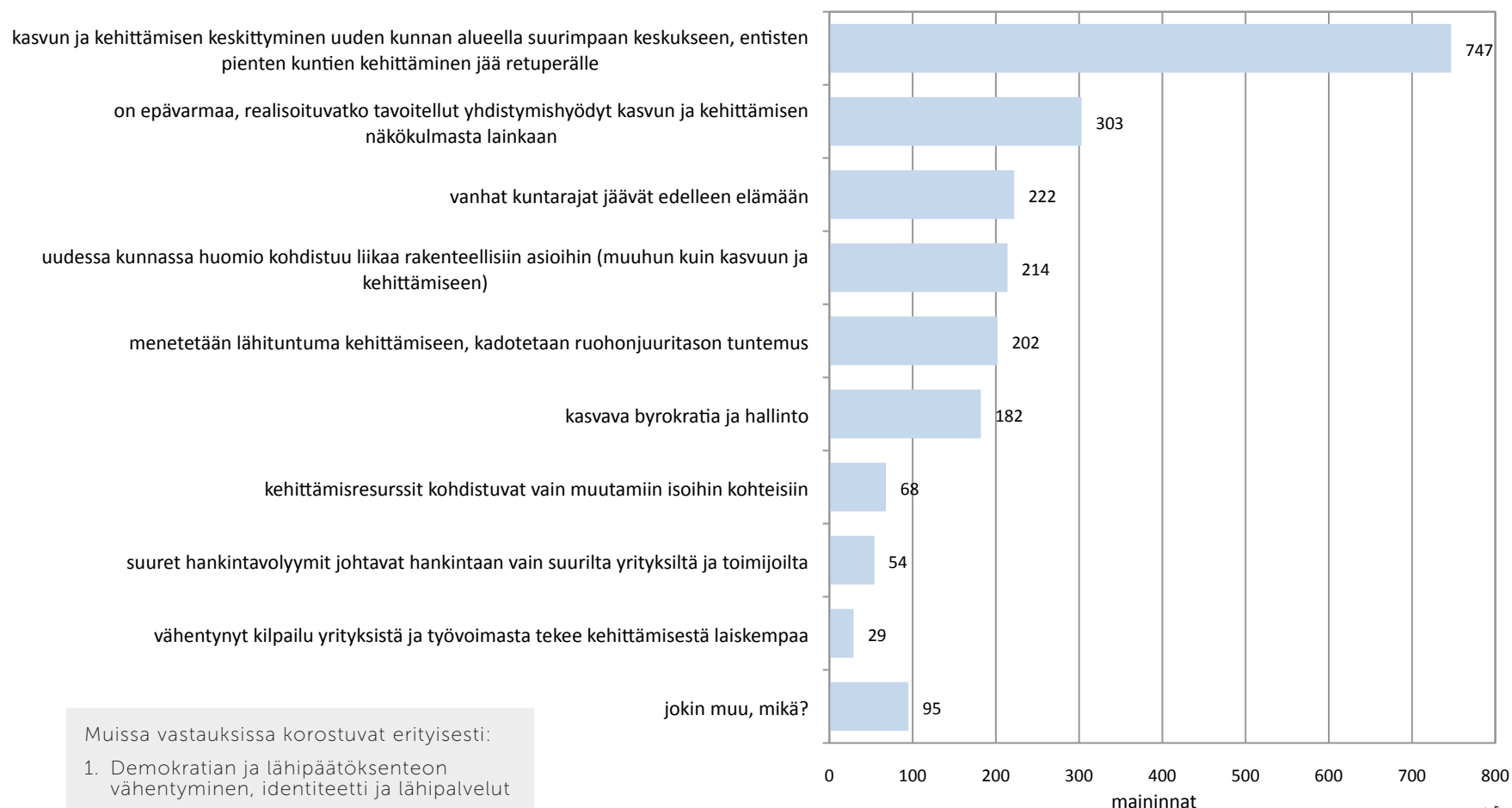
1. Ei hyötyjä
2. Edellytykset elinvoimaisuuden parantamiseksi (lähinnä leveämmät hartiat ja ammattitaito, koordinoitumpi kehittäminen, erityisesti infra)

Kasvun ja kehittämisen keskittyminen

keskukseen ja pieneimpien kuntien syrjään jääminen on *kuntaliitosten* suurin oletettava **haitta** kasvun ja kehittämisen näkökulmasta.

Jos kunnat liittyvät alueellasi yhteen, mikä on mielestäsi suurin oletettava **haitta** kuntaliitoksesta kasvun ja kehittämisen näkökulmasta (valitse tärkein)? N=2116

Muissa vastauksissa korostuvat erityisesti:

1. Demokratian ja lähipäätöksenteon vähentyminen, identiteetti ja lähipalvelut
2. Organisaation/järjestelmän tehottomuus liitoksen jälkeen, 5 vuoden suojaus
3. Ei haittaa

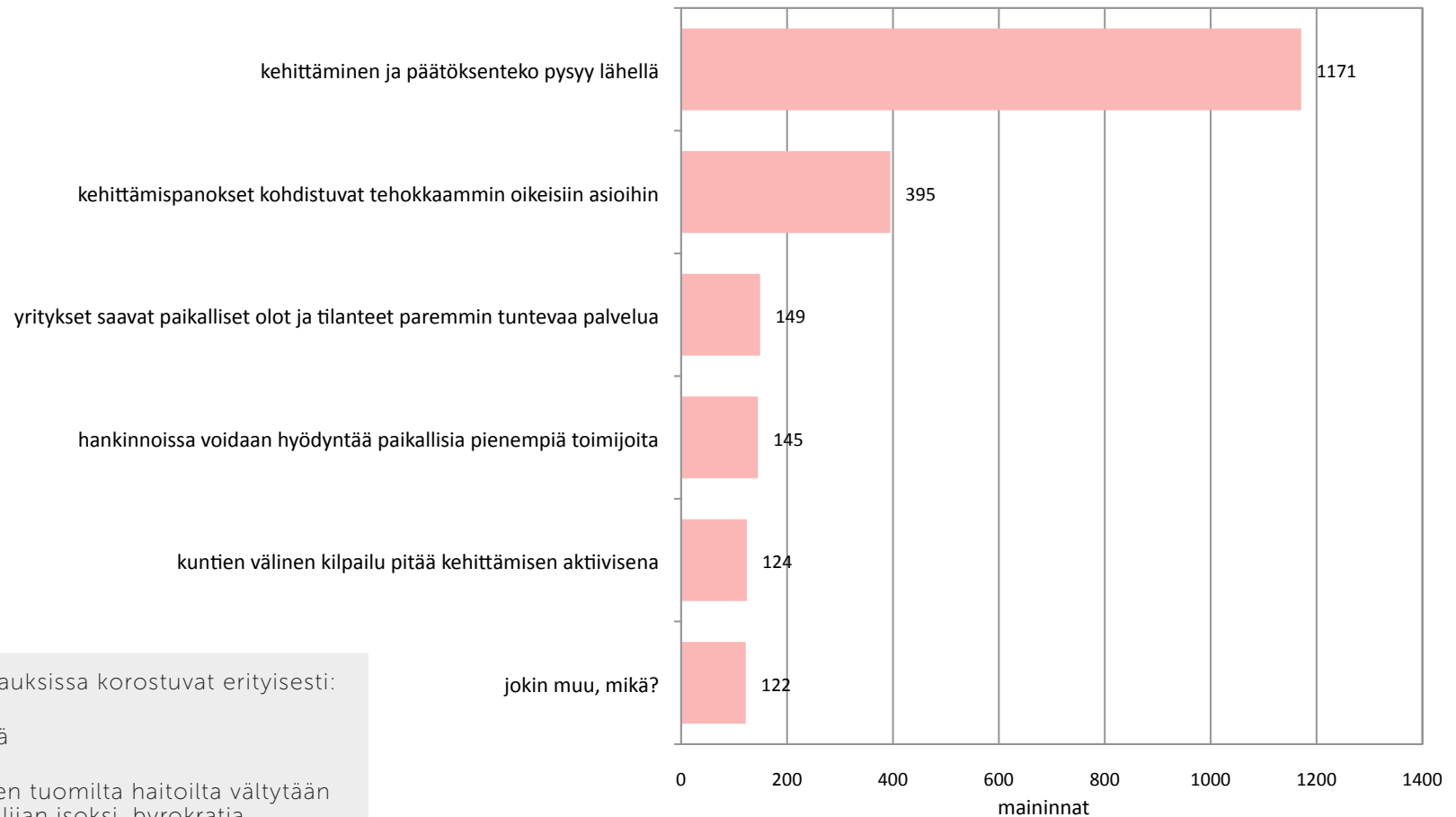
Kysyimme vastaajilta, mikä on suurin oletettava hyöty kasvun ja kehittämisen näkökulmasta jos kunta jatkaa itsenäisenä.

Kehittämisen ja päätöksenteon lähellä pysyminen ovat *itsenäisenä kuntana* jatkamisen suurin oletettava **hyöty** kasvun ja kehittämisen näkökulmasta.

Jos kuntasi jatkaa *itsenäisenä*, mikä on mielestäsi suurin oletettava **hyöty** kasvu- ja kehittämispolitiikassa kasvun ja kehittämisen näkökulmasta (valitse tärkein)? N=2106

Muissa vastauksissa korostuvat erityisesti:

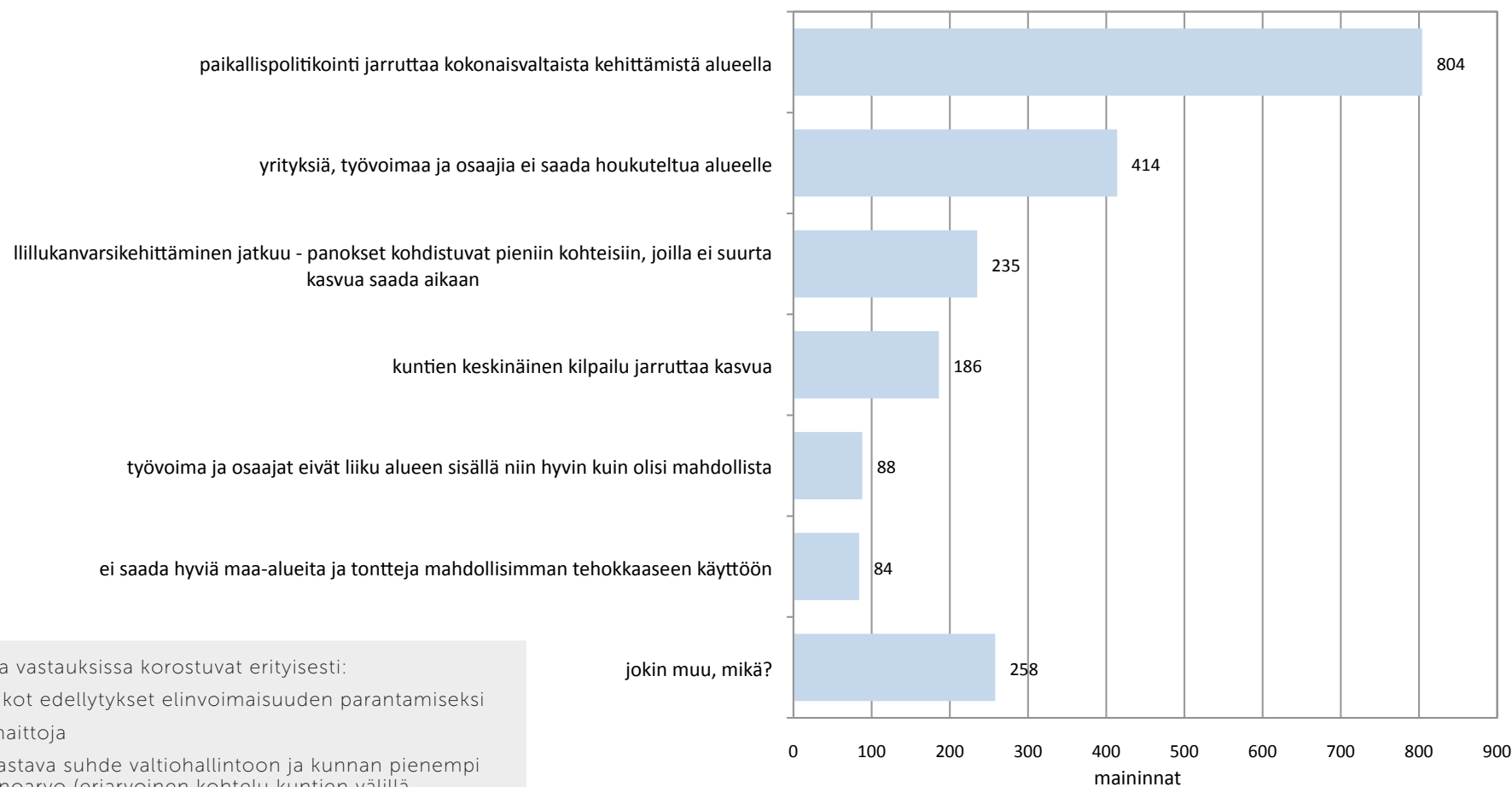
1. Ei hyötyjä
2. Suuruuden tuomilta haitoilta vältytään (ei kasva liian isoksi, byrokratia, identiteetti, sitoutuminen)

Kysyimme vastaajilta, mikä on suurin oletettava haitta kasvun ja kehittämisen näkökulmasta jos kunta jatkaa itsenäisenä.

Paikallispolitiikoinnin vaikeudet ovat
itsenäisenä kuntana jatkamisen suurin oletettava
haitta kasvun ja kehittämisen näkökulmasta.

Jos kuntasi jatkaa *itsenäisenä*, mikä on mielestäsi suurin oletettava **haitta** kasvu- ja kehittämispolitiikassa kasvun ja kehittämisen näkökulmasta (valitse tärkein)? N=2069

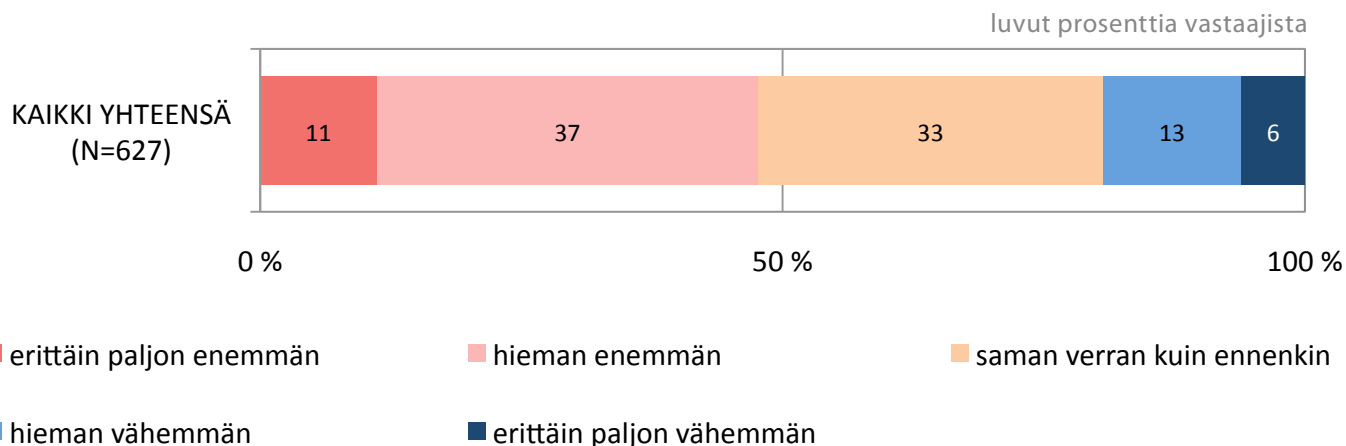
Muissa vastauksissa korostuvat erityisesti:

1. Heikot edellytykset elinvoimaisuuden parantamiseksi
2. Ei haittoja
3. Haastava suhde valtiohallintoon ja kunnan pienempi painoarvo (eriarvoinen kohtelu kuntien välillä, velvoitteista selviytyminen, pakottaminen liitoksiin)

Kysyimme kuntaliitoksen kokeneilta vastaajilta arviota uuden kunnan toiminnasta kasvun ja kehittämisen näkökulmasta – miten kunnan kasvuun ja kehittämiseen on kiinnitetty huomiota verrattuna aikaan ennen kuntaliitosta.

1/2

kokee jo toteutetun kuntaliitoksen lisänneen kasvuun ja kehittämiseen kohdistettavaa huomiota.

- Suhteessa kunnanvaltuutettuihin viranhaltijat näkevät, että kuntaliitoksen jälkeen kasvuun ja kehittämiseen on kiinnitetty aiempaa enemmän huomiota.
- Keskuskaupungeissa suhtaudutaan positiivisemmin uuden kunnan toimintaan kasvun ja kehittämisen näkökulmasta kuntaliitoksen jälkeen kuin kehyskunnissa ja maaseudulla. Kehyskunnissa suhtaudutaan myös hieman maaseutua positiivisemmin uuden kunnan toimintaan.

Onnistumiset
kuntaliitoksessa,
esimerkkejä

1. Maankäyttö – alueiden käyttöä pystytään miettimään strategisemmin, kun tarpeeton kuntien välinen kilpailu poistunut.

”Kaavoitusta on voitu tehdä laajemmalle alueelle ja sinne missä on soveltuvat maa-alueet.”

”Kuntien välinen kilpailu on poistunut ja päästy järkevämpään maankäyttöön ja voitu keskittyä alueiden järkevään kehittämiseen.”

”Maankäytön strategia alueen pääelinkeinojen suhteen on ollut onnistunutta.”

Onnistumiset
kuntaliitoksessa,
esimerkkejä

2. Elinkeinopolitiikka – resursseja on koottu yhteen ja tekemistä terästetty

”Elinkeinopolitiikan kehittäminen organisoitu.”

”Resursseja on saatu yhteen mm. teknisellä sektorilla. Lisäksi yrityspalveluita on onnistuttu organisoimaan uudelleen.”

”Yrityksiä tukevien organisaatioiden parempi resursointi.”

”Voimavarojen yhdistäminen ja keskinäisen kilpailun vähentäminen.”

Onnistumiset
kuntaliitoksessa,
esimerkkejä

3. Hallinnon skarppaus – toimintoja on virtaviivaistettu, päällekkäisyydet karsittu

”On koitettu saada tuottavampi ja tehokkaampi organisaatio työntekijöiden viiden vuoden työsuhdeturvasta huolimatta.”

”Hallintoa tehostettu, byrokratiaa vähennetty.”

”Byrokratiaa ja hallintoa on voitu keventää, vähemmän toimielimiä alueella.”

”Rakenteita uudistettu, pelisääntöjä yhtenäistetty, kuntaosien tasa-arvoa lisätty.”

”Joitakin hallinnollisia tehtäviä on yhdistetty.”

”Lite minskning av personalen.”

Onnistumiset
kuntaliitoksessa,
esimerkkejä

4. Palveluiden järjestäminen – palvelutuotanto on tehostunut, palveluiden järjestäminen uuden kunnan alueella

”Palveluverkkotyöllä on saatu investointien kasvu taittumaan, tiloja tarkastellaan yli hallintokuntien rajojen.”

”Palveluiden tuottaminen onnistuu aikaisempaa tasa-arvoisemmin asumispaikasta riippumatta.”

”Palveluja on pystytty tehostamaan.”

”Palvelutarjonta on lisääntynyt sen kaikilla osa-alueilla.”

”Sosiaali- ja terveydenhuollossa on saatu rakenteellisia muutoksia aikaan nimenomaan vanhusten hoidon osalta.”

Epäonnistumiset
kuntaliitoksessa,
esimerkkejä

1. Yhteisen poliittisen tahdon muodostaminen – vanhat kuntarajat elävät, kyläpolitikointi myrkyttää ilmapiirin

”Paikallispolitikointi, vanhoihin käytäntöihin juurtuminen ja niiden mukainen kehitysvastaisuus.”

”Pikkupolitikointi ja reuna-alueiden lillukanvarret vieneet ihan liikaa huomiota.”

”Vanhat kuntarajat heijastuvat ja kyläpolitikointi on lisääntynyt.”

”Kuntaliitos toi mukanaan konservatiivisia päättäjiä ja ristivetoa keskuksen ja syrjäseutujen kehittämisen välillä. Muutoshalukkuus ja dynaamisuus vähenivät yleisellä tasolla.”

”Lokalpolitiken och byapolitiken tar för mycket tid och energi, helheten glöms.”

Epäonnistumiset
kuntaliitoksessa,
esimerkkejä

2. Uuden kuntaorganisaation rakentaminen – irtisanomissuoja jarruttaa toimintojen kehittämistä

”Henkilökunnan 5 v. työsuhdeturva toi organisaatioon ns. turhaa henkilöstöä - tehtävänkuvat eivät ole uudistuneet.”

”Organisaatio on edelleen liian iso, viiden vuoden irtisanomissuoja on kestänyt kuntaliitoksen jälkeen.”

”Entisten pikkukuntien virkamiehiä on edelleen turhissa viroissa.”

”Henkilöstöpolitiikka on ongelma 5 vuoden turvan takia.”

”Huolimatta kaupungin 5 vuoden irtisanomissuojasta olisi uutta organisaatiota ja henkilöstön sopeuttamista aloitettava heti yhdistymisen jälkeen.”

”För mycket obehöriga tjänsteman i ledande ställning som beror på att man fick 5 års anställningsskydd.”

Epäonnistumiset
kuntaliitoksessa,
esimerkkejä

3. Seudullinen elinkeinopolitiikka – liitokset ovat jäädyttäneet seudullisen yhteistyön elinkeino- ja elinvoimapolitiikassa

“Elinkeinopolitiikka sekä seudullisesti että paikallisesti ei ole täyttänyt odotuksia.”

“Kuntaliitos vei huomion elinkeinopolitiikasta näpertelyyn.”

“Seudullinen kehittäminen on pysähtynyt.”

“Seutuyhteistyö jäätynyt ja keskinäinen kilpailu alkoi uudelleen.”

Epäonnistumiset
kuntaliitoksessa,
esimerkkejä

4. Talous sakkaa ja sotkee kehittämistä

”Kuntatalouden kriisi on oleellisesti vähentänyt kehittämistoiminnan resursointia.”

”Kaupungin talouden heikkeneminen on lamaannuttanut kasvun ja varsinkin kehittämisen ideat, pyritään ”säilymään hengissä”, priorisointi on vaikeaa, vanhoista etuisuuksista on vaikea luopua.”

”Talouden kurjistuminen on riitauttanut päätöksentekoa ja lisännyt byrokratiaa. Yhteistä kehittämistä ei kyetä toteuttamaan, vaan päättäjät on ”kaivautuneena poteroihin” puolustamaan omia intressejään.”

MDI:n viestit

Valtion tulee luoda innostava ja houkutteleva kuntien kasvun visio, jossa keskiössä on paikallisuus. Kunnat tarvitsevat yhteisiä, säännöllisesti kokoontuvia foorumeita kunnissa kupliviin teemoihin. Sisältö on tärkeämpää kuin rakenteet. Isot kasvu- ja infra-asiat on päätettävä yhteisesti toiminnallisten alueiden tasolla.

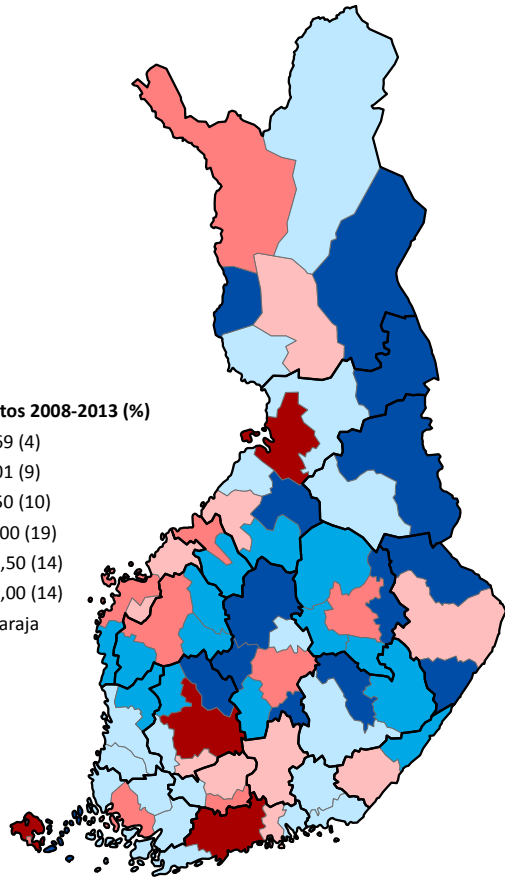
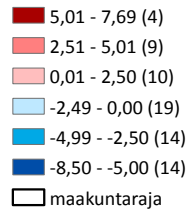
Kuntien on annettava sattumille mahdollisuuksia – vähemmällä on saatava aikaan enemmän. Kehittämistä pitää avata ja joukkoistaa. Uusille kehittämisen tavoille ja tekijöille on annettava tilaa. Vauhtiin pääsyyn ja hyviin tuloksiin ei välttämättä tarvita muuta kuin nopeita ja notkeita pikkupanoksia.

MDI:n ajatus kasvun kaavaksi Suomessa on **1-10-100-1000**.

- 1: Suomella on oltava **yksi visio**, joka tarkoittaa yhtenäistä kuntarevoluution sallivaa ja mahdollistavaa kansallista kuntapolitiikkaa.
- 10: Sopiva määrä **alueita** Suomeen on kymmenen. Alueellisella tasolla liian paljon panoksia hukkuu nollasummapeleihin, kun alueellisia intressejä tasapainoillaan.
- 100: Kasvun kannalta **sata kuntaa** Suomessa on riittävä määrä. Tällä aluetasolla pysytään kiinni ruohonjuuressa, mutta erotetaan samalla oman toiminnallisen seudun kokonaiskuva.
- 1000: Kaikkein tärkein luku kaavassa on tuhat. Se on todelliseen kasvuun tarvittavien **paikallisten pörinäpaikkojen** - hubien, kylien ja kaupunginosien määrä. Näissä paikoissa kehittäminen huipentuu. Uuden aallon kuntien kasvupolitiikka on paikkojen politiikka. Tärkeimmät paikat ovat lähellä.

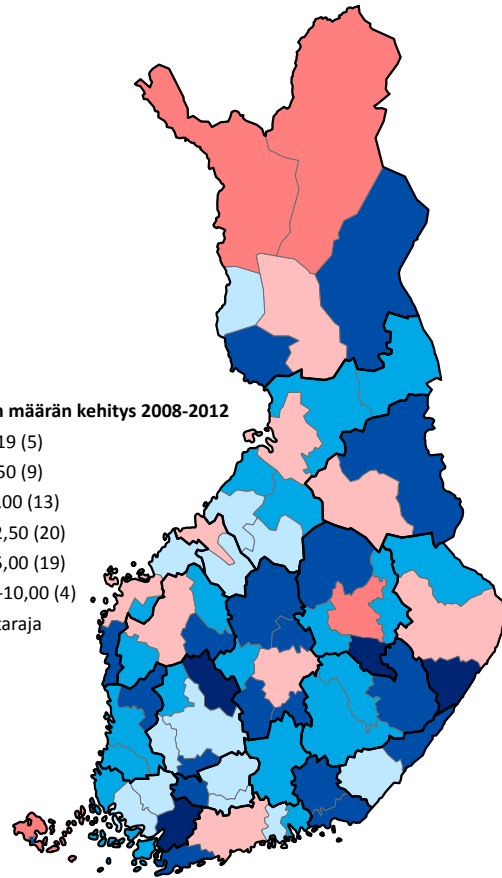
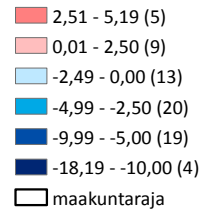
Liite 1. Aluekehityksen kuva

Väestön muutos 2008-2013 (%)

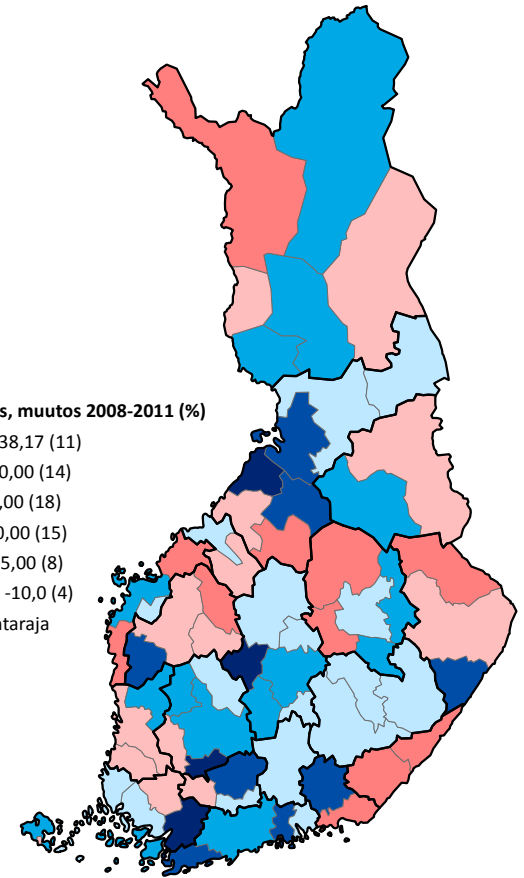
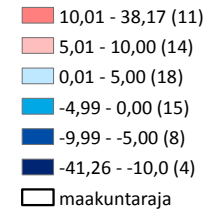
Lähde:Tilastokeskus

Työpaikkojen määrän kehitys 2008-2012

Lähde:Tilastokeskus

BKTA/asukas, muutos 2008-2011 (%)

Lähde:Tilastokeskus

Liite 2. Kyselyn rakenne

Kysymyksemme kunnanvaltuutetuille ja johtaville viranhaltijoille

- Rooli vastaajana (valtuutettu / viranhaltija)
- Kunta
- Puolue
- Kuntakokemus
- Sukupuoli
- Kuntaliitos (kyllä / ei)
- Identiteettisuhde kuntaan
- Arvosana kansalliselle kuntauudistukselle
- Arvosana oman alueen kehittämiseksi
- Kunnan tärkeimmät tehtävät kasvun ja kehittämisen näkökulmasta
- Kasvu- ja kehitysnäkymät
- Kuntien lukumäärä Suomessa vuonna 2030
- Kasvupolitiikka ja kehittäminen tulevaisuudessa
- Kasvu- ja kehittämisselityksen kärjet lähivuosina
- Kuntaliitosten vaikutukset

Liite 3. Maakunnalliset vastausprosentit

Maakunta	Vastaajat	Lähetetty	Vastausprosentti
Etelä-Karjala	90	305	30
Etelä-Pohjanmaa	129	526	25
Etelä-Savo	98	444	22
Kainuu	91	247	37
Kanta-Häme	114	423	27
Keski-Pohjanmaa	50	194	26
Keski-Suomi	134	627	21
Kymenlaakso	61	258	24
Lappi	149	589	25
Pirkanmaa	179	785	23
Pohjanmaa	116	493	24
Pohjois-Karjala	88	462	19
Pohjois-Pohjanmaa	171	758	23
Pohjois-Savo	133	608	22
Päijät-Häme	107	417	26
Satakunta	151	569	27
Uusimaa	274	1196	23
Varsinais-Suomi	228	925	25
Kaikki yhteensä	2363	9826	24

Liite 4. Alueuerypittely

Keskuskaupungit: Espoo, Hamina, Hanko, Helsinki, Hyvinkää, Hämeenlinna, Iisalmi, Imatra, Joensuu, Jyväskylä, Kajaani, Kemi, Kokkola, Kotka, Kouvola, Kuopio, Lahti, Lappeenranta, Lohja, Mikkeli, Oulu, Pietarsaari, Pori, Porvoo, Raahe, Raasepori, Rauma, Riihimäki, Rovaniemi, Salo, Savonlinna, Seinäjoki, Tampere, Tornio, Turku, Uusikaupunki, Vaasa, Valkeakoski, Vantaa, Varkaus, Äänekoski

Kehyskunnat: Akaa, Asikkala, Askola, Enonkoski, Eura, Eurajoki, Hailuoto, Hankasalmi, Harjavalta, Hartola, Hattula, Hausjärvi, Heinola, Heinävesi, Hirvensalmi, Hollola, Huittinen, Hämeenkoski, Hämeenkyrö, Iitti, Ilmajoki, Ilomantsi, Inkoo, Jalasjärvi, Janakkala, Juuka, Jämsä, Järvenpää, Kaarina, Kangasala, Kangasniemi, Kannus, Karkkila, Kauhava, Kauniainen, Keitele, Keminmaa, Kempele, Kerava, Kirkkonummi, Kiuruvesi, Kokemäki, Konnevesi, Kontiolahti, Korsnäs, Kruunupyö, Kuhmoinen, Kurikka, Kustavi, Kärkölä, Köyliö, Laitila, Lapinlahti, Lapua, Laukaa, Lemi, Lempäälä, Leppävirta, Lieto, Liminka, Liperi, Loppi, Lumijoki, Luoto, Luumäki, Luvia, Maalahti, Maaninka, Masku, Merikarvia, Miehikkälä, Muhos, Mustasaari, Muurame, Mynämäki, Myrskylä, Mäntsälä, Mäntyharju, Naantali, Nakkila, Nastola, Nokia, Nousiainen, Nurmijärvi, Orimattila, Orivesi, Outokumpu, Padasjoki, Paimio, Paltamo, Parikkala, Pedersören kunta, Pertunmaa, Petäjävesi, Pielavesi, Pirkkala, Polvijärvi, Pomarkku, Pornainen, Pukkila, Puumala, Pyhtää, Pyhäjoki, Pyhäranta, Pälkäne, Raisio, Rantasalmi, Ranua, Rautjärvi, Ristijärvi, Ruokolahti, Rusko, Sauvo, Savitaipale, Siikajoki, Siilinjärvi, Simo, Sipoo, Siuntio, Somero, Sonkajärvi, Sotkamo, Sulkava, Sysmä, Säkylä, Taipalsaari, Taivassalo, Tervola, Toivakka, Tuusula, Tyrnävä, Ulvila, Urjala, Uurainen, Uusikaarlepyy, Vaala, Vesilahti, Vieremä, Vihti, Virolahti, Vöyri, Ylöjärvi

Maaseutumaiset kunnat: Alajärvi, Alavieska, Alavus, Aura, Enontekiö, Evijärvi, Forssa, Haapajärvi, Haapavesi, Halsua, Honkajoki, Humppila, Hyrynsalmi, Ii, Ikaalinen, Inari, Isokyrö, Jokioinen, Joroinen, Joutsa, Juankoski, Juupajoki, Juva, Jämijärvi, Kaavi, Kalajoki, Kankaanpää, Kannonkoski, Karijoki, Karstula, Karvia, Kauhajoki, Kaustinen, Kemijärvi, Kemiönsaari, Keuruu, Kihniö, Kinnula, Kitee, Kivijärvi, Kolari, Koski Tl, Kristiinankaupunki, Kuhmo, Kuortane, Kuusamo, Kärsämäki, Laihia, Lapinjärvi, Lappajärvi, Lavia, Lestijärvi, Lieksa, Loimaa, Loviisa, Luhanka, Multia, Muonio, Mänttä-Vilppula, Nivala, Nurmes, Närpiö, Oripää, Oulainen, Parainen, Parkano, Pelkosenniemi, Pello, Perho, Pieksämäki, Posio, Pudasjärvi, Punkalaidun, Puolanka, Pyhäntä, Rautalampi, Rautavaara, Reisjärvi, Ruovesi, Rääkkylä, Salla, Sastamala, Sievi, Siikainen, Siikalatva, Sodankylä, Soini, Suomussalmi, Suonenjoki, Taivalkoski, Tammela, Tervo, Teuva, Tohmajärvi, Tuusniemi, Utajärvi, Utsjoki, Valtimo, Vesanto, Veteli, Vimpeli, Virrat, Ylitornio, Ylivieska, Ähtäri

MDI KUNTIEN
KASVUNÄKYMÄT

KÄÄNNÄ PUHE KASVUUN.

#MDIkuntakysely